

Wiebenga-hallen: wel of niet bewaren?

In Maastricht heeft het zoeken naar een geschikte plaats voor het nieuwe Bonnefantenmuseum voor een interessante discussie gezorgd. Een van de plannen behelsde de integratie van het nieuwe museum in de uit 1912 daterende Wiebenga-hallen, gelegen op het voormalige fabrieksterrein van de Société Céramique. Architect-constructeur ir. Jan Gerko Wiebenga baarde destijds opzien met zijn moderne betonbouw. Zijn hallen worden gezien als voorlopers van het Nieuwe Bouwen.

Juist met het oog op het slaan van een brug tussen 1912 en 1990 had de Provincie de Milanese architect Aldo Rossi aangetrokken voor de nieuwbouw van een museum op het voormalige Céramiqueterrein. Rossi had ervaring met dergelijke vormen van integratie. Na recent onderzoek door diverse bureaus is gebleken dat combinatie van een nieuw Bonnefantenmuseum en de Wiebenga-hallen niet mogelijk is. Even heeft het er op geleken dat het lot van de Wiebenga-hallen bezegeld was. Maar de gemeente Maastricht en commissies uit de Provinciale Staten wilden dat er verder gezocht zou worden naar een nieuwe lokatie voor het museum, zodat de hallen niet om die reden opgeofferd hoeven te worden.

Hieronder een paar reacties over het al of niet bewaren van de Wiebenga-hallen.

Wij willen een nieuw Bonnefantenmuseum. Als exact op de plek van de Wiebenga-hallen het museum zou moeten komen, dan zouden de hallen moeten worden gesloopt. Maar we doen in samenwerking met de gemeente Maastricht een uiterste poging een deel van de hallen te redden.'

Deel hallen wordt bewaard

Inmiddels zijn G.S. en gemeente het erover eens geworden, dat een deel van de Wiebenga-hallen zal blijven bestaan.

De zgn. Noor-Zuid Hal, het oudste deel van de hallen wordt over een lengte van 60 meter bewaard. Hierin komt een deel van het Bonnefantenmuseum. De rest van de hallen zal worden gesloopt om plaats te maken voor nieuwbouw van dit museum.

Nic Tummers, docent moderne architectuurgeschiedenis aan de Aca-

deel, dat parallel aan de Maas loopt, bewaard moeten blijven. Daar kunnen ze dan datgene in onderbrengen wat geen verfijnde klimatisering nodig heeft: de hele Maastrichtse aardewerkcollectie, de collectie Romeins goed en de collectie van sculpturen. De provincie heeft zich twee keer gecommitteerd in de zaak. Ten eerste heeft ze juist de hallen willen bestemmen voor museale vestiging, ten tweede heeft ze haar visie onderstreept door Rossi als architect te kiezen, juist omdat hij een architectuurtaal gebruikt die bijzonder goed aansluit bij de architectuur van de Wiebenga-hallen. De architect zou een deel van de hallen moeten laten bestaan en de rest in nieuwbouw. Kan de architect dat niet dan moet hij zijn opdracht teruggeven. De provincie zou nu iemand anders moeten uitnodigen.'

Charles Genders in het blad 'Cobouw' (29-11-'90): 'Mogelijk (...) is het aandeel van Wiebenga bij de bouw van de Céramique nogal beperkt geweest, gelet op de actieve rol van de Duitse directeur van de fabriek, P. J. Lengersdorff, die de techniek van het bouwen in gewapend beton in Duitsland had leren kennen en de methode ook in Maastricht wilde toepassen. (...) Waarschijnlijk kreeg de jonge ingenieur tot taak om de berekeningen uit te voeren voor het betonnen skelet en het gebogen schaaldak van de hiervoor geplande hallen. In die redenering wordt hij dan ook louter als de constructeur beschouwd, die vooral oog had voor de functie van het gebouw en niet voor de esthetische kant van het ontwerp.'

Binnen Heemschut vindt men de Wiebenga-hallen heel boeiend, maar men wil geen verabsolutering. Het waren nog maar vingeroefeningen. Wiebenga heeft later interessantere dingen gedaan. Toch vindt men het de moeite waard minstens een deel van de hallen te bewaren. De traditie van het functionalisme, waar Wiebenga een van de beginners van is, bestaat nog in Nederland. Er zijn nog architectenbureaus die in staat zijn de toen begonnen ontwikkeling te voltooien. Het zou voor de hand liggen aan zo'n architectenbureau een opdracht te verstrekken. □

Matthieu Schlijper is lid van de Heemschutafdeling Limburg.

Een gedeelte van de Wiebenga-hallen, dat gesloopt zal worden.

Gedeputeerde Kockelkorn: 'De discussie is in een verkeerd daglicht gekomen. Men zei overal: de provincie wil de Wiebenga-hallen slopen. Maar wij willen niet de sloop van de hallen.

demie van Bouwkunst in Maastricht: 'Het concept van de hallen van Wiebenga is het enige, dat al vroeg in de 20ste eeuw uitdrukking gaf aan het moderne. In ieder geval zou het